

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра «Маркетинг та логістика»

(назва кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан ФЕУ

Владислав КОРОЛЬКОВ

« 30 »

08

20 23 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ****ВК ТОВАРОЗНАВСТВО**

(код і назва навчальної дисципліни)

підготовки	<u>бакалаврів</u>
	(освітній ступінь вищої освіти)
галузі знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
	(шифр і назва)
спеціальність	<u>076 «Підприємництво та торгівля»</u>
	(код і назва спеціальності)
освітня програма	<u>Організація торгівлі та комерційна логістика</u>
	(назва освітньої програми)
факультет	<u>економіки та управління</u>
	(назва факультету)
мова навчання	<u>державна</u>

Робоча програма Товарознавство для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітня програма Організація торгівлі та комерційна логістика

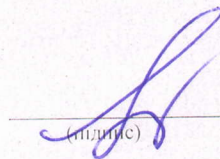
„27” 06, 2023 року- __ с.

Розробники: Зеркаль А.В., професор кафедри «Маркетинг та логістика» Національного університету «Запорізька політехніка», д.е.н., доцент
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Маркетинг та логістика» —

Протокол від “29”серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

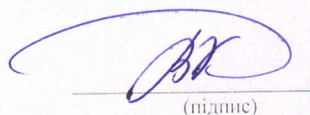
(Владислава ЛИФАР)
(прізвище та ініціали)

“29”серпня 2023 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки та управління
Протокол від. “30” серпня 2023 року № 43

“30”серпня 2023 року

Голова

(Владислав КОРОЛЬКОВ)
(прізвище та ініціали)

2023 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування (шифр і назва)	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність (освітня програма) 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (Організація торгівлі та комерційна логістика) (код і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
		Семестр	
		8-й	8-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,9 самостійної роботи студента – 6,6	Освітній ступінь: бакалавр	22 год.	4 год.
		Практичні	
		5 год.	1 год.
		Семінарські	
		5 год.	1 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		88 год.	112 год.
	Індивідуальні завдання: Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота		
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 44% до 56%.

для заочної форми навчання – 6% до 94%.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: опанувати науково-теоретичні засади товарознавства та споживчі властивості товарів виробничо-технічного призначення, що зумовлюють їх споживчу цінність і здатність задовольняти потреби споживача.

Завдання: систематизація та класифікація товарів; вивчення класифікації асортименту та властивостей товарів, сфер їх застосування, умов і правил пакування, маркування, зберігання та перевезення; формування системного маркетингового мислення при вивченні товарів на всіх стадіях та етапах їх просування від виробника до споживача.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях

Спеціальні компетентності:

- здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та торговельних структурах.

Програмні результати навчання:

Оцінювати характеристики товарів у підприємницькій та торговельній діяльності за допомогою сучасних методів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальне товарознавство

Тема 1. Сутність і основні категорії товарознавства

Предмет, зміст і завдання сучасного товарознавства.

Етапи становлення товарознавства як наукової дисципліни.

Основні категорії товарознавства.

Методи товарознавства.

Тема 2. Сучасна класифікація товарів та їх кодування

Класифікація товарів, її цілі і завдання.

Загальні правила і методи класифікації.

Основні класифікаційні ознаки.

Кодування товарів

Тема 3. Формування асортименту товарів і асортиментна політика

Асортимент товарів: поняття і класифікація.

Характеристики асортименту.

Фактори формування промислового і торгового асортименту.

Управління асортиментом.

Тема 4. Якість товарів

Поняття якості та основні категорії.

Показники якості товару.

Методи визначення якості товарів.

Управління якістю.

Тема 5. Контроль якості

Контроль якості.

Градації якості.
Невідповідності та дефекти товарів.
Експертиза.
Ідентифікація та фальсифікація товарів.

Змістовий модуль 2. Основні характеристики продукції, умови зберігання та транспортування

Тема 6. Властивості товарів

Поняття властивостей товарів.

Загальні поняття і класифікація споживчих властивостей

Тема 7. Зберігання товару

Кількісні характеристики товару.

Зберігання товарів.

Товарні втрати.

Тема 8. Транспортування товару

Транспортування товарів.

Тара і пакувальні матеріали.

Тема 9. Товарознавство продовольчих товарів

Харчова промисловість України.

Класифікація продовольчих товарів.

Зберігання продовольчих товарів за групами товарів.

Перевезення харчових продуктів за групами товарів.

Товарознавча характеристика продовольчих товарів за групами товарів

Тема 10. Товарознавство непродовольчих товарів

Структура промисловості України.

Класифікація непродовольчих товарів.

Зберігання непродовольчих товарів за групами товарів.

Перевезення непродовольчих товарів за групами товарів.

Товарознавча характеристика непродовольчих товарів за групами товарів

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	с.р.		л	п/с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальне товарознавство												
Тема 1. Сутність і основні категорії товарознавства	12	2	1	-	-	9	12	1	0,5	-	-	10,5
Тема 2. Сучасна класифікація товарів та їх кодування	12	2	1	-	-	9	12	1	-	-	-	11
Тема 3. Формування асортименту товарів і асортиментна політика	12	2	1	-	-	9	12	1	-	-	-	11
Тема 4. Якість товарів	12	2	1	-	-	9	12	1	-	-	-	11
Тема 5. Контроль якості	12	2	1	-	-	9	12	-	-	-	-	12
Разом за змістовим модулем 1	60	10	5	-	-	45	60	4	0,5	-	-	55,5
Змістовий модуль 2. Основні характеристики продукції, умови зберігання та транспортування												
Тема 6. Властивості товарів	12	2	1	-	-	9	12	-	0,5	-	-	11,5
Тема 7. Зберігання товару	12	2	1	-	-	9	12	-	-	-	-	12
Тема 8. Транспортування товару	12	2	1	-	-	9	12	-	-	-	-	12
Тема 9. Товарознавство	12	2	1	-	-	9	12	1	0,5	-	-	10,5

продовольчих товарів												
Тема 10. Товарознавство непродовольчих товарів	12	4	1	-	-	7	12	1	0,5	-	-	10,5
Разом за змістовим модулем 2	60	12	5	-	-	43	60	2	1,5	-	-	56,5
Усього годин	120	22	10	-	-	88	120	6	2	-	-	112

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сутність і основні категорії товарознавства	1	0,5
2	Якість товарів	1	-
3	Контроль якості	1	-
4	Транспортування товару	1	-
5	Товарознавство непродовольчих товарів	1	0,5
	Разом:	5	1

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сучасна класифікація товарів та їх кодування	1	-
2	Формування асортименту товарів і асортиментна політика	1	-
3	Властивості товарів	1	0,5
4	Зберігання товару	1	-
5	Товарознавство продовольчих товарів	1	0,5
	Разом:	5	1

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	-	-	-
	Разом:	-	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Сутність і основні категорії товарознавства	9	10,5
2	Сучасна класифікація товарів та їх кодування	9	11
3	Формування асортименту товарів і асортиментна політика	9	11
4	Якість товарів	9	11
5	Контроль якості	9	12
6	Властивості товарів	9	11,5
7	Зберігання товару	9	12
8	Транспортування товару	9	12
9	Товарознавство продовольчих товарів	9	10,5
10	Товарознавство непродовольчих товарів	7	10,5
	Разом	88	112

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання: усне опитування на семінарських заняттях, захист домашнього завдання, тестування, реферати.

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання – контрольна робота.

Рекомендована тематика рефератів, виступів, доповідей

1. Методи пізнання товарів.
2. Напрями сучасного розвитку товарознавства.
3. Асортимент товарів. Товарна номенклатура.
4. Формування асортиментної політики організації.
5. Управління асортиментом товарів. Стан сучасного ринку України.
6. Основні властивості товарів.
7. Зарубіжний досвід управління якістю.
8. Ідентифікація та фальсифікація товарів.
9. Упаковка товарів у ринкових умовах.
10. Товарна інформація, її види й форми. Міжнародна символіка.
11. Умови і техніка зберігання товарів. Зарубіжний досвід.
12. Товарознавча інформація.
13. Маркетингова товарна політика.
14. Товарознавство і маркетинг.
15. Права виробників та споживачів товарів.
16. Регенерація та повторне використання товарів. Утилізація відходів.
17. Значення сертифікації товарів у міжнародній торгівлі.
18. Значення і структура державного класифікатора продукції та послуг.
19. Контроль якості і кількості товарів.
20. Рациональне зберігання товарів.
21. Експертиза товарів.
22. Рациональне використання товарів.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- лекція – це логічно завершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, при необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Тематика лекцій визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Лекції читаються лекторами-професорами і доцентами, а також, у окремих випадках, іншими висококваліфікованими фахівцями, які мають значний досвід наукової, науково-методичної та практичної діяльності. Лектор, який уперше претендує на читання лекцій, зобов'язаний розробити конспект лекцій і провести пробну відкриту лекцію. Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої програми навчальної дисципліни щодо тем лекцій та їх змісту, але має право не обмежуватися в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів вищої освіти. Мета лекції – розкрити основні положення теми, досягнення науки, з'ясувати невирішені проблеми, узагальнити досвід роботи, дати рекомендації щодо використання основних висновків за темами на практичних заняттях.

Під час викладання лекційного курсу використовуються такі методи навчання:

1. розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
2. пояснення – для розкриття сутності певного явища, процесу;

3. бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;

4. ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);

- практичне заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організовує докладний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування через індивідуальне виконання здобувачами вищої освіти відповідно до сформульованих завдань. Основна мета практичного заняття – розширення, поглиблення й деталізація наукових знань, отриманих здобувачами вищої освіти на лекціях та в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, формування умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення здобувачів вищої освіти. Тематика і плани проведення практичних занять із переліком рекомендованої літератури заздалегідь доводяться до відома здобувачів вищої освіти. Перелік тем і зміст практичних занять визначаються робочою навчальною програмою дисципліни. Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання. Практичне заняття проводиться зі здобувачами вищої освіти, кількість яких, як правило, не перевищує однієї академічної групи. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – наборі завдань різної складності для виконання їх здобувачами вищої освіти на занятті, засобах діагностики. Вказані методичні засоби готуються викладачем, якому доручено проведення практичних занять, за погодженням з лектором цієї навчальної дисципліни. Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, виконання завдань з їх обговоренням, виконання контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані здобувачами вищої освіти за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з певної навчальної дисципліни. Отримані здобувачами вищої освіти оцінки за кожне практичне заняття вносяться до відповідного журналу.

Під час проведення практичних занять використовуються такі методи навчання:

1. практична робота – використання отриманих знань при вирішенні практичного завдання;

2. метод case-study (кейс-метод) або метод конкретних ситуацій – метод активного проблемно-ситуативного аналізу, заснований на навчанні шляхом вирішення конкретних завдань - ситуацій (вирішення кейсів). Він належить до неігрових імітаційних активних методів навчання. Безпосередня мета методу case-study – спільними зусиллями групи здобувачів вищої освіти проаналізувати ситуацію - case, що виникає при конкретному стані справ, і виробити практичне рішення; закінчення процесу - оцінка запропонованих алгоритмів і вибір найкращого з них у контексті поставленої проблеми;

3. презентація – процес ознайомлення слухачів з результатами аналітичної роботи здобувача вищої освіти. Це інформаційний чи рекламний інструмент, що дозволяє повідомити потрібну інформацію про об'єкт презентації в зручній для

одержувача формі, шляхом використання набору слайдів і спецефектів, які доповнюють текстовий вміст презентації. За формою подачі, презентація – це подання інформації як за допомогою різноманітних технічних засобів, так і без них;

- індивідуальні завдання здобувачів вищої освіти з окремих навчальних дисциплін (комплексу навчальних дисциплін) включають виконання рефератів, розрахункових, графічних, курсових, дипломних проектів (робіт) тощо. Індивідуальні завдання виконуються здобувачами вищої освіти самостійно при консультуванні викладачем. Рекомендується виконання комплексних індивідуальних завдань кількома здобувачами вищої освіти. Індивідуальні завдання складаються, як правило, у декількох варіантах і включають загальні вимоги до написання й оформлення, рекомендації щодо виконання, список літератури і довідкові матеріали тощо.

Під час індивідуальної роботи використовуються такі методи:

1. робота в бібліотеці;
2. робота з даними мережі Інтернет.

11. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Програмні результати навчання	Очікувані результати навчання з дисципліни
Оцінювати характеристики товарів у підприємницькій та торговельній діяльності за допомогою сучасних методів.	Вміння проводити аналіз якості товарів; оцінювання відповідності товарів вимогам нормативних документів (ДСТУ, ГОСТ, ISO тощо); визначення споживчих властивостей товарів та їх конкурентоспроможності на ринку; застосування сучасних методів та інструментів для оцінки якості товарів; використання інформаційних технологій для моніторингу та аналізу характеристик товарів; проведення товарної експертизи з метою виявлення фальсифікованих та неякісних товарів;; формування та підтримка асортиментної політики підприємства з урахуванням потреб ринку та споживачів; розуміння основних законодавчих актів та стандартів, що регулюють якість та безпеку товарів.; вміння використовувати нормативні документи у практичній діяльності; усвідомлення важливості забезпечення високої якості товарів для здоров'я та безпеки споживачів; відповідальне ставлення до професійної діяльності та етичних норм у сфері товарознавства.

12. Засоби оцінювання

Контроль знань з дисципліни «Товарознавство» здійснюється за рейтинговою системою оцінювання. Рейтингова оцінка за результатами вивчення дисципліни «Товарознавство» визначається як середня двох змістовних модулів, у межах яких розподілені теми.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання використовуються наступні засоби оцінювання:

- поточний контроль реалізується у формі усного опитування, виступів на практичних заняттях, поточного тестування, правильності виконання практичних завдань та розрахунків, у тому числі запланованих на самостійне опрацювання тощо;

- два рубіжних контролів;
- залік.

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання засоби оцінювання: захист контрольної роботи, підсумковий контроль у формі заліку.

Методика контролю і самоконтролю забезпечують перевірку рівня засвоєння здобувачами вищої освіти знань, сформованості вмінь і навичок. З цією метою використовуються методи усного, письмового, текстового, графічного, програмового контролю, практичної перевірки самоконтролю*.

Для здобувачами вищої освіти денної форми навчання передбачено наступні методи контролю:

- усне опитування на практичних заняттях. У навчальному процесі практикують індивідуальне, фронтальне та ущільнене (комбіноване) усне опитування.

- бесіда, виявляючи знання здобувача вищої освіти, одночасно допомагає розвивати його логічне мислення, уміння висловлювати свої думки;

- тестування;
- розв'язання задач;
- захист домашнього завдання. Дозволяє оцінити здатність до самостійного виконання роботи;
- метод письмового контролю;
- контрольна робота.

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання: контрольна робота.

13. Критерії оцінювання

Рівень знань здобувачів вищої освіти оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час контролю враховуючи наступні види робіт:

- відвідування занять – 1 бал (10 лекцій та 5 практичних/семінарських занять, максимум 15 балів);

- активність роботи на практичному/семінарському занятті оцінюється до 5 балів (всього 5 практичних/семінарських занять по 5 балів, максимум 25 балів);

- захист домашнього завдання здобувача вищої освіти оцінюється до 25 балів;

- аудиторна контрольна робота, робота на сайті у разі дистанційного навчання – до 40 балів;

В узагальненому вигляді, розподіл балів під час формування рубіжної оцінки представлено у таблиці.

Розподіл балів під час формування рубіжної оцінки (модульного контролю)

Вид роботи	Загальна кількість балів
Відвідування занять	15
Активна робота здобувача вищої освіти на практичному/семінарському занятті	20
Захист індивідуального завдання здобувача вищої освіти	25
Контрольна робота (завдання для рубіжного контролю)	40
Разом	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при поточному оцінюванні знань

Поточне тестування та самостійна робота										Залік (PK1+PK2)/2
Модуль 1					Модуль 2					
Змістовний модуль №1					Змістовний модуль № 2					
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T7	T8	T9	T10	(100+100) / 2
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	
100					100					

T 1, T 2, ..., T 10 – теми змістовних модулів.

Якщо здобувач вищої освіти не погоджується з середньою оцінкою, він має право скласти письмовий залік з дисципліни «Товарознавство» у відповідності до «Положення про організацію навчального процесу НУ «Запорізька політехніка»»**.

Оцінка за залік виставляється у відповідності до існуючих шкал оцінювання: національної та ЄКТС.

* Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка» / Укладачі: В. Грешта та ін. Запоріжжя: Навчальний відділ, Навчально-методичний відділ, НУ «Запорізька політехніка». 2024. 20 с.

** Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка» / Укладачі: В. Грешта та ін. НУ «Запорізька політехніка», 2023. - 42 с.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
60 – 100	60 – 100	зараховано
1-59	незадовільно	не зараховано

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичні вказівки до проведення практичних занять, виконання самостійної роботи з дисципліни «Товарознавство» студентів галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньої програми «Організація торгівлі та комерційна логістика» освітній

ступень «Бакалавр» всіх форм навчання / укл. А.В. Зеркаль. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка». 26 с.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Артюх Т.М., Григоренко І.В., Теоретичні основи товарознавства: навчальний посібник. Київ: НУХТ, 2014. 263 с.
2. Товарознавство та комерційна діяльність: підручник / В. Л. Дикань, А. О. Каграманян, Н. Є. Каличева та ін.; за ред. В. Л. Диканя. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 362 с.
3. Товарознавство: практикум / уклад.: Ю. В. Фісун, О. С. Борисенко, А. В. Шевченко, О. М. Крапко. Київ: НАУ, 2022. 48 с.
4. Усіна А.І., Бalandіна І.С., Сегеда І.В., Конспект лекцій з дисципліни Товарознавство, Харківська національна академія міського господарства. Харків: ХНАМГ, 2012. 196 с.

Допоміжна

1. Безродна С.М. Управління якістю: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Чернівці: ПВКФ «Технодрук», 2017. 174 с.
2. Коломієць Т.М., Притульська Н.В., Романенко О.Л. Експертиза товарів: підручник. Київ: КНТЕУ, 2001. 274 с.
3. Назаренко Л.О. Експертиза товарів (Експертиза продовольчих товарів): навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 312 с.
4. Титаренко Л.Д. Теоретичні основи товарознавства: навчальний посібник. Київ: Центр Навчальної літератури, 2003. 207 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page>
2. Діловий український журнал «Експерт» URL: www.expert.ua
3. Довідник споживача URL: www.test.org.ua
4. Запорізька торгово-промислова URL: https://www.cci.zp.ua/uslugi5/uslugi_upravleniya_ekspertiz0
5. Захист прав споживачів URL: www.consumer.com.ua

Цей курс укладено проф. Зеркаль А.В., однак, він не є оригінальною авторською розробкою.

Робоча програма, тексти лекцій та практичні завдання розроблено та сформовано на основі передових світових і вітчизняних практик, нормативних документів, методичних розробок закладів вищої освіти, навчальних он-лайн курсів, а також на матеріалах Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.